

висловлюємо сподівання на незмінність реформаторського курсу у напрямі національної системи вищої освіти, на обґрунтованість та виваженість законодавчих рішень, які б отримали підтримку в суспільстві.

Список використаних джерел

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР.
URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Про Стратегію національної безпеки України : Указ Президента України від 14.09.2020 р. № 392. URL: <https://www.president.gov.ua/news/volodimir-zelenskij-zatverdiv-strategiyu-nacionalnoyi-bezpek-63577>
3. Кримінологія : підручник / за заг. ред. В. В. Чернея та О. М. Джужі. Київ : ФОП Маслаков, 2020. 612 с.
4. Кіотська декларація щодо розширення можливостей попередження злочинів, кримінального правосуддя та верховенства права: на шляху до виконання Програми сталого розвитку до 2030 року : прийнята 14 Конгресом ООН з попередження злочинності та кримінального правосуддя (Кіото, Японія, 7–12 берез. 2021 р.). Нью-Йорк : ООН, 2021. 22 с. URL: <https://bit.ly/31njfxd>
5. Тичина Д. М., Грицюк І. В. Концептуалізація державної політики у сфері правоохоронної діяльності: теоретико-правовий підхід. Київський часопис права. 2024. № 1. С. 41–47.
6. Кримінальна ситуація в Україні в умовах війни: основні тенденції. 2022 рік : монографія / авт. кол.: М. Г. Вербенський, О. Г. Кулик, І. В. Наумова та ін. Київ : Юрінком Інтер, 2023. 388 с.
7. Концепція розвитку юридичної освіти. Міністерство освіти і науки. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/koncepciya-vdoskonalennya-pravnichoyi-yuridichnoyi-osviti-dlya-fahovoyi-pidgotovki-pravnika>

Мировська Анна Всеволодівна,

професор кафедри криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

ДІЯЛЬНІСТЬ СПІЛЬНИХ СЛІДЧИХ ГРУП ЯК ФОРМА МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ

Наукові підходи до визначення категорії «взаємодія під час розслідування кримінальних проваджень» мають багатоаспектний характер. Сутність зазначеної категорії, в першу чергу, залежатиме від

сукупності чинників, які впливатимуть на процес досудового розслідування та його результати.

Суб'єктами, що вступають у сферу взаємодії зі слідчим під час розслідування кримінальних правопорушень є: оперативні підрозділи Національної поліції України; підрозділи кіберполіції Національної поліції України; підрозділи поліції превенції (дільничні офіцери поліції, патрульна поліція); підрозділи Державної прикордонної служби України; підрозділи Державної служби України з надзвичайних ситуацій; правоохоронні органи іноземних держав; міжнародні громадські організації; підрозділи Державної міграційної служби України; іноземні посольства та консульства; громадські організації; неурядові Українські організації, тощо.

Особливості розслідування кримінальних правопорушень в умовах воєнного стану, певним чином визначатимуться і вектором взаємодії слідчого з представниками інших правоохоронних органів. Водночас характерною рисою у даному випадку виступатиме той факт, що мова йде не просто про організовану злочинність або її транснаціональні прояви, а саме про вчинення міжнародних злочинів [1].

Ефективним інструментом у цьому процесі виступає діяльність спільної слідчої групи (англ. Joint Investigation Team, далі – ССГ) як специфічної форми міжнародно-правової допомоги в кримінальних провадженнях і міжнародної підтримки України в період воєнного стану. Варто зазначити, що особливого значення діяльність ССГ набула не лише в процесі здійснення розслідування діяльності злочинних організацій і транснаціональної організованої злочинності, але й під час документування міжнародних злочинів.

Головна мета групи – забезпечити належний обмін інформацією та сприяти розслідуванню міжнародних злочинів, у тому числі воєнних, злочинів проти людяності, агресії та геноциду, які вчинено проти України. У межах роботи ССГ відбувається активна співпраця з командою Офісу прокурора Міжнародного кримінального суду (далі – МКС) Каріма Хана відповідно до положень Римського статуту, який приєднався до ССГ як учасник у квітні 2022 року. З метою забезпечення міжнародної співпраці з МКС у 2022 році направив в Україну групу слідчих, судових експертів у межах польової місії. Серед іншого, передбачена можливість проведення процесуальних дій на території України іншими працівниками Офісу МКС у разі делегування прокурором МКС повноважень і за погодженням з Генеральним прокурором [2].

Окремої уваги заслуговує утворення бази даних Core International Crimes Evidence Database (далі – CISED), яка є спеціально розробленою базою даних для зберігання та аналізу доказів міжнародних злочинів. CISED покликана підтримувати національні й міжнародні розслідування [2].

CICED сприятиме наданню тактичних і стратегічних рекомендацій з кримінального переслідування, обміну доказами та інформацією про основні міжнародні злочини, а також уникненню повторної віктимізації потерпілих [3].

На жаль, мусимо констатувати той факт, що Національне кримінальне процесуальне законодавство характеризується певною неврегульованістю окремих механізмів і процедур, пов'язаних зі створенням і діяльністю ССГ. Зокрема, чинний КПК допускає лише можливість створення ССГ, але не регламентує порядок її діяльності. Так, відповідно до ст. 571 Кримінального процесуального кодексу (далі – КПК) для проведення досудового розслідування обставин кримінальних правопорушень, вчинених на територіях декількох держав, або якщо порушуються інтереси цих держав, можуть створюватися ССГ. Офіс Генерального прокурора розглядає і вирішує питання про створення ССГ за запитом слідчого органу досудового розслідування України, прокурора України та компетентних органів іноземних держав. Члени ССГ безпосередньо взаємодіють між собою, узгоджують основні напрями досудового розслідування, проведення процесуальних дій, обмінюються отриманою інформацією. Координацію їх діяльності здійснює ініціатор створення ССГ або один з її членів. Слідчі (розшукові) та інші процесуальні дії виконуються членами ССГ тієї держави, на території якої вони проводяться [4].

Не позбавлене проблематики і питання тактико-криміналістичного забезпечення розслідування зазначеної категорії кримінальних правопорушень. В першу чергу це стосується гарантій безпеки учасників кримінального провадження під час проведення окремих слідчих (розшукових) дій /огляд місця події, слідчий експеримент, огляд трупа, огляд трупа, пов'язаний з ексгумацією/ (розділ III «Досудове розслідування» Кримінального процесуального кодексу України [4]).

Зокрема, окрім ділянки місцевості, в межах яких працюють учасники слідчо-оперативних груп (далі – СОГ) та ССГ розташовані поблизу лінії фронту та перебувають під постійним обстрілом, значна частина деокупованих територій, будівель, доріг, транспортних засобів, трупів – заміновані. Така ситуація становить реальну загрозу життю та здоров'ю, а іноді взагалі унеможливорює проведення слідчої (розшукової) дії та потребує особливо ретельного підходу до забезпечення заходів з гарантування безпеки в процесі роботи самої групи та інших учасників кримінального провадження.

Список використаних джерел

1. Саковський А.А., Мироська А.В. Криміналістичне забезпечення досудового розслідування в умовах воєнного стану. Юридичний науковий електронний журнал. № 1/2024. С. 635-638. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-1/1515>.

3. Анна Резнікова. Робота спільної слідчої групи в процесі документування злочинів рф: воєнний досвід України. Юридична

платформа «JUSTTALK». URL: <https://justtalk.com.ua/post/robotaspilnoi-slidchoi-grupi-v-protsesi-dokumentuvannya-zlochiv-rf-voennij-dosvid-ukraini>

2. Пчеліна О.В., Пчелін В.Б. Криміналістична класифікація воєнних злочинів. Сучасні тенденції розвитку криміналістики та кримінального процесу в умовах воєнного стану: тези доп. Міжнар. наук.- практ. конф. (м. Харків, 25 листоп. 2022 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внут. справ. Харків: ХНУВС, 2022. С. 334-338.

4. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/tshow/4651-17#Text>.

Миронюк Карина Віталіївна,

здобувач вищої освіти навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

Марков Михайло Миколайович,

професор кафедри оперативно-розшукової діяльності Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД В ПРОТИДІЇ НАРКОЗЛОЧИННОСТІ

Однією із найглобальніших проблем не лише в Україні, а й у всьому світі постає наркозлочинність. Наркозлочинність – це особливий вид різноманітної професійної злочинної діяльності високоорганізованих і добре законспірованих угруповань, що мають міжнародні контакти, корумповані зв'язки і займаються у вигляді промислу незаконним обігом наркотиків з метою систематичного отримання максимальних доходів. Кримінальний Кодекс України передбачає декілька статей відносно зберігання, контрабанди, виготовлення та придбання психотропних речовин та наркотичних засобів. Згідно частини 1 статті 305 Кримінального Кодексу України: «Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів, тобто їх переміщення через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю, – карається позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років.». Стаття 307 Кримінального Кодексу України передбачає: «Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання з метою збуту, а також незаконний збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів - караються позбавленням волі на строк від чотирьох до восьми років.». Стаття 309 Кримінального Кодексу України передбачає: «Незаконне виробництво, виготовлення,